

Sygn. akt III U 16/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Oleszek

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy małoletnich N. N. i M. N. reprezentowanych przez przedstawiciela ustawowego ojca J. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o rentę rodzinną po zmarłej B. N. (1)

na skutek skargi wnioskodawców o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 22 lutego 2012 r. sygn. akt III U 1048/11

w sprawie z odwołania małoletnich N. N. i M. N. reprezentowanych przez przedstawiciela ustawowego ojca J. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 24 sierpnia 2011 r., nr (...)

z m i e n i a zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 24 sierpnia 2011 r. nr (...) i przyznaje małoletnim N. N. i M. N. prawo do renty rodzinnej po zmarłej B. N. (1), od dnia 1 czerwca 2011 r. do dnia 31 grudnia 2013 r.

Sygn. akt III U 16/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 lutego 2015 r.

W skardze złożonej w dniu 7 stycznia 2015 r. J. N. reprezentujący małoletnie N. N. i M. N. domagał się wznowienia postępowania zakończonego przed Sądem Okręgowym w Przemyślu wyrokiem z dnia 22 lutego 2012 r. sygn. akt III U 1048/11 w sprawie o rentę rodzinną.

Przedstawiciel wnioskodawców wnosząc o wznowienie postępowania domagał się zmiany zaskarżonego wyroku oraz zmiany decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 24 sierpnia 2011 r. odmawiającej prawa do renty rodzinnej dla małoletnich dzieci po zmarłej matce B. N. (1).

W uzasadnieniu skargi odwołał się do prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 5 listopada 2014 r. sygn. akt III U 350/14, na mocy którego N. i M. N. uzyskały prawo do renty rodzinnej po zmarłej matce od stycznia

2014 r. Równocześnie wskazał, że starania o prawo do renty rodzinnej imieniem małoletnich dzieci podjął już w czerwcu 2011 r. i to od tego miesiąca winny one pobierać to świadczenie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w odpowiedzi na skargę o wznowienie postępowania wniósł o jej oddalenie co do przyznania prawa do renty rodzinnej za okres od dnia 1 czerwca 2011 r.

W uzasadnieniu wskazano, że rozpoznając wnioski o rentę rodzinną organ rentowy m.in. decyzją z dnia 24 sierpnia 2011 r. odmówił prawa do renty rodzinnej po zmarłej B. N. (1), gdyż nie posiadała ona wymaganego okresu zatrudnienia - w ostatnim dziesięcioleciu przed śmiercią nie wykazała 5-letniego stażu ubezpieczeniowego. Sprawa była przedmiotem postępowania sądowego, w toku którego przeprowadzony został dowód z opinii biegłych sądowych na okoliczność powstania niezdolności do pracy. Prawomocnym wyrokiem z dnia 22 lutego 2012 r. sygn. akt III U 1048/11 Sąd odwołanie oddalił.

Również kolejna sprawa została prawomocnie rozstrzygnięta przez Sąd wyrokiem z dnia 6 marca 2013 r. sygn. akt III U 2064/12.

Ostatecznie sprawa przyznania renty rodzinnej po zmarłej B. N. (1) została rozstrzygnięta prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 5 listopada 2014 r. sygn. akt III U 350/14.

W rezultacie obecnie w sprawie brak podstaw do wznowienia postępowania zakończonego w 2012 r. i ewentualnego wyrównania świadczenia za okres sprzed 1 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

J. N. jako przedstawiciel ustawowy małoletnich: N. i M. N. w dniu 27 czerwca 2011 r. po raz pierwszy złożył wniosek o rentę rodzinną dla swoich córek, po zmarłej 1 czerwca 2011 r. żonie B. N. (1). Do wniosku dołączył dokumentację dotyczącą zatrudnienia oraz leczenia żony.

Decyzją z dnia 24 sierpnia 2011 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił prawa do renty rodzinnej dla N. N. i M. N. po zmarłej matce B. N. (1). W podstawie prawnej tej decyzji organ rentowy powołał przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.). Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 65 i art. 66 ustawy emerytalnej renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy albo spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń bądź pobierała zasiłek lub świadczenie przedemerytalne lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. Zakład odmówił przyznania renty rodzinnej po zmarłej B. N. (1), ponieważ w dniu 1 czerwca 2011 r. nie miała ona ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, nie spełniała warunków wymaganych do przyznania emerytury lub renty, nie pobierała zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego oraz nie pobierała nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Oceniając uprawnienia rentowe organ rentowy stwierdził, że B. N. (1) w dacie śmierci była całkowicie niezdolna do pracy, jednak nie posiadała 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w ostatnim dziesięcioleciu przed datą zgonu. Ustalony ogólny wymiar okresów składkowych i nieskładkowych ubezpieczonej B. N. (1), urodzonej (...) wyniósł w tym dziesięcioleciu - 1 rok, 11 miesięcy i 18 dni okresów składkowych oraz 7 miesięcy i 26 dni okresów nieskładkowych (łącznie: 2 lata, 7 miesięcy i 14 dni).

Sprawa z odwołania J. N. (reprezentującego małoletnie dzieci) od tej decyzji została rozstrzygnięta przez Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 22 lutego 2012 r. sygn. akt III U 1048/11. Istota tego sporu sprowadzała się wówczas do ustalenia czy B. N. (1) przed śmiercią tj. przed

1 czerwca 2011 r. była osobą niezdolną do pracy oraz kiedy ta niezdolność do pracy powstała, a w rezultacie jaki powinna posiadać staż ubezpieczeniowy. W toku tego postępowania J. N. przedstawił dokumentację dotyczącą szpitalnego leczenia żony za lata 1997-1999 oraz 2007-2009. Równocześnie w piśmie procesowym z dnia 19 grudnia 2011 r. wskazał, że we wrześniu 2006 r. B. N. (1) leczyła się na klinice w K. na oddziale chorób metabolicznych i wtedy stwierdzono, że jest niezdolna do pracy. W związku z tym, że odmówiono mu wydania historii choroby, która była sporządzona na nazwisko panięńskie żony, zażądał wystąpienia przez Sąd o dołączenie tej dokumentacji.

W opinii z dnia 18 stycznia 2012 r. biegła internista-diabetolog na podstawie dokumentacji medycznej stwierdziła w szczególności, iż nie można wykluczyć, że chora przez śmiercią w dniu 1 czerwca 2011 r. była niezdolna do pracy. Równocześnie wskazała, że w oparciu o dołączoną dokumentację nie da się ustalić, kiedy powstała niezdolność do pracy.

Sąd oddalając odwołanie, oparł się w całości na dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego, dokumentacji medycznej przedstawionej przez odwołującego się oraz opinii biegłej sądowej. Zaniechał Sąd wystąpienia o dokumentację z leczenia klinicznego B. N. (1). Strony nie składały apelacji od tego orzeczenia, wyrok uprawomocnił się z dniem 14 marca 2012 r.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- wniosek rentowy z dnia 27.06.2011 r.

- decyzja odmowna z dnia 24.08.2011 r.

2) Akta tut. Sądu sygn. akt III U 1048/11:

- pismo odwołującego się z dnia 19.12.2011 r. k. 25,

- opinia biegłej z dnia 18.01.2012 r. k. 35-36,

- wyrok z dnia 22.02.2012 r. k. 46

W dniu 8 października 2012 r. wnioskodawca ponowił wniosek rentowy, który decyzją z dnia 25 października 2012 r. znak: 350700/6113/2170489/2012/SER oddalono. Organ rentowy ponownie odmówił wnioskodawcy J. N. prawa do renty rodzinnej dla dzieci N. i M. N. po zmarłej matce z tych samych przyczyn, co poprzednio - z braku wymaganego stażu ubezpieczeniowego.

Wyrokiem z dnia 6 marca 2013 r., sygn. akt III U 2064/12 Sąd Okręgowy w P. oddalił odwołanie od tej decyzji. Wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2013 r. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie oddalił apelację wnioskodawcy złożoną od wskazanego wyroku.

Rozpoznając odwołanie od tej decyzji Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności wskazał, że wydanie przez organ rentowy nowej decyzji, także co do świadczenia będącego przedmiotem wcześniejszej decyzji i postępowania wcześniej zakończonego prawomocnym wyrokiem sądu, wszczętego w wyniku wniesienia od niej odwołania, uprawnia ubiegającego się o świadczenie do wniesienia kolejnego odwołania do sądu, a wszczęta w ten sposób sprawa cywilna nie jest sprawą o to samo świadczenie w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. (tak SN w wyroku z dnia 19.02.2007r., I UK 266/06, OSNP 2008/5-6/79).

Następnie rozstrzygając sprawę merytorycznie Sąd odwołał się do przepisów art. 65 ust. 1 i 2 i art. 68 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazał, że sporną pomiędzy stronami okolicznością było - czy B. N. (1) spełniała warunki określone w art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 powołanej ustawy, a tym samym czy dzieci wnioskodawcy mają prawo do renty rodzinnej po zmarłej matce.

Sąd ustalił wówczas, że B. N. (1) była całkowicie niezdolna i niezdolność ta powstała dnia 1 czerwca 2011 r. Okoliczność ta, w ocenie Sądu nie była kwestionowana na żadnym etapie postępowania, jak również w postępowaniu poprzednim w sprawie III U 1048/11. W rezultacie okazało się, że B. N. (1) nie posiadała wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, gdyż łączny uznany okres ubezpieczenia wynosił 2 lata, 7 miesięcy i 14 dni, a wskazywany przez odwołującego okres pracy w gospodarstwie rolnym w latach 2002-2007 (bez szczegółowego określenia) nie mógł zostać uwzględniony przy ustalaniu prawa do renty rodzinnej. Sąd przyjął bowiem, że sam fakt pracy w gospodarstwie rolnym rodziców B. i D. A. w latach 2002-2007 bez opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne rolników - nie skutkuje automatycznym jego uwzględnieniem do uzupełnienia okresów składkowych i nieskładkowych przy ustalaniu prawa do renty.

Dowód: 1) Akta tut. Sądu sygn. akt III U 2064/12:

- wyrok z dnia 6.03.2013.

W dniu 17 stycznia 2014 r. wnioskodawca złożył ponowny wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej po zmarłej B. N. (1). Decyzją z dnia 31 stycznia 2014 r., znak: R/25/O35056349 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. po raz kolejny odmówił prawa do renty rodzinnej dla N. i M. N. po zmarłej matce B. N. (1). Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy przede wszystkim wskazał, iż w celu zaliczenia B. N. (1) do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym należy przedłożyć zaświadczenie z KRUS o opłacaniu składek na (...).

Składając odwołanie od tej decyzji J. N. działający w imieniu małoletnich dzieci jako ich przedstawiciel ustawowy - ojciec, wskazał, iż jego żona leczyła się na cukrzycę już od 17 roku życia, co potwierdza przedłożona dokumentacja medyczna,

a wymagany okres ubezpieczenia potwierdzony został oświadczeniami świadków wskazującymi na jej pracę w gospodarstwie rodziców B. i D. A..

Rozpoznając to odwołanie Sąd Okręgowy w Przemyślu w sprawie sygn. akt III U 350/14 przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego - specjalisty diabetologa, przy czym wcześniej Sąd wystąpił do Kliniki (...)

w K. o przedstawienie dokumentacji z leczenia B. N. (1) z domu A..

W pisemnej opinii z dnia 28 maja 2014 r. biegła na podstawie dokumentacji medycznej stwierdziła, iż B. N. (1) zachorowała na cukrzycę typu I w grudniu 1997 r., w wieku 17 lat. Chorobę rozpoznano wśród ostrych objawów niewyrównania metabolicznego z wysoką glikemią i ciężką kwasicią ketonową. Biegła zaznaczyła, iż B. N. (1) była leczona w Oddziale Wewnętrznym w J.. Kolejne hospitalizacje w następstwie niewyrównania metabolicznego miały miejsce dwukrotnie w 1998 r. i 1999 r. Ambulatoryjnie B. N. (1) była pod kontrolą Poradni Diabetologicznej w J. i Poradni Ogólnej w Młynach. Od rozpoznania w leczeniu cukrzycy stosowano insulinoterapię schematem intensywnym. Mimo wysokich dawek insuliny glikemia utrzymywała się w zakresie 124- 416 mg%, 248 - 410mg%, 101-394mg%. Obserwowano zjawisko wzrastających dawek insuliny na pojedyncze wstrzyknięcie dla uzyskania obniżenia glikemii. Wiązało się z tym zwiększone ryzyko ciężkich niedocukrzeń. Obserwowano tendencję do nawracających infekcji dróg moczowych, oddechowych, uszu oraz skóry, przyspieszony rozwój próchnicy zębów. Zjawisko to było wynikiem długotrwałego niedostatecznego wyrównania metabolicznego cukrzycy. Gdy w 2006 r. B. N. (1) zaszła w pierwszą ciążę obserwowano ciężki przebieg cukrzycy z objawami kwasicy ketonowej i wysokimi poziomami glikemii. Była leczona początkowo w Oddziale Wewnętrznym Szpitala w J., następnie w Klinice (...) w K.. W wykonanym wtedy badaniu dna oczu stwierdzono obecność zaćmy. W badaniach laboratoryjnych podwyższony poziom hemoglobiny glikowanej, wskaźnika wyrównania cukrzycy wynoszący 8,3 % (poziom wymagany w okresie ciąży 6.1%). Przy wypisie z kliniki w dniu 7 października

2006 r. B. N. (1) doznała epizodu ciężkiego niedocukrzenia z całkowitą utratą przytomności przy nieznaczalnej glikemii. Ciężcy towarzyszyła długotrwała infekcja

w drogach moczowych. Chora urodziła dziecko przez cięcie cesarskie w lutym 2007 r. Drugie dziecko urodziła także przez cięcie cesarskie w grudniu 2009 r. Wtedy okres porodu był powikłany niedokrwistością. Biegła podkreśliła, iż do 2011 r. B. N. (1) pozostawała bez leczenia szpitalnego. W dostępnej dokumentacji ambulatoryjnej znajdowały się

informacje o zapisywanych insulinach do leczenia. W dniu 1 czerwca 2011 r. B. N. (1) zmarła. W dokumentacji brak danych o okolicznościach i przyczynie zgonu.

W ocenie biegłej z analizowanej dokumentacji medycznej wynika, że B. N. (1) była całkowicie niezdolna do wykonywanego zatrudnienia. Wskazuje na to ciężki przebieg cukrzycy typu 1 z zagrażającymi życiu niedocukrzeniami (jak opisywane w Klinice (...) w K. z 2006 r.). Analiza dokumentacji medycznej potwierdza także, jak chwiejny był przebieg cukrzycy typu 1 u chorej. Jednocześnie biegła stwierdziła, iż daty powstania niezdolności do pracy nie da się ustalić. W grudniu 2009 r. B. N. (1) urodziła zdrowe drugie dziecko (dane z karty informacyjnej z Oddziału (...) i Położnictwa Szpitala Wojewódzkiego Nr (...) w R.), stąd można byłoby uznać okres od 2010 r., gdy nastąpiło istotne pogorszenie stanu zdrowia chorej, za okres powstania całkowitej niezdolności do pracy.

W opinii uzupełniającej z dnia 18 sierpnia 2014 r. biegła stwierdziła, iż hospitalizacja na Klinice (...) w K. z okresu od 29 września do 10 października 2006 r. odzwierciedla niewyrównany, chwiejny i zagrożony ciężkimi niedocukrzeniami przebieg cukrzycy typu I. Wskazała, iż jako datę powstania częściowej niezdolności do pracy można przyjąć okres tej hospitalizacji. Ustalona niezdolność do pracy według biegłej miała charakter trwały do daty zgonu chorej tj. do dnia 1 czerwca 2011 r.

Ponadto w toku tego postępowania Sąd ustalił, iż B. N. (1) w całym okresie ubezpieczenia wykazała 3 lata, 8 miesięcy i 4 dni okresów składkowych oraz 3 lata, 6 miesięcy i 8 dni okresów nieskładkowych. Okresy nieskładkowe podlegające ograniczeniu do 1/3 udowodnionych okresów składkowych wynoszą 1 rok, 2 miesiące i 22 dni. Uznane okresy składkowe i nieskładkowe w całym okresie ubezpieczenia wynoszą 4 lata, 10 miesięcy i 26 dni.

Ostatnim zatrudnieniem B. N. (1) była praca w (...) Sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy od 21 listopada 2005 r. do 20 lutego 2008 r.

W rezultacie stopień niezdolności do pracy B. N. (1) oraz datę powstania tej niezdolności Sąd ustalił w oparciu o dowód z opinii biegłego diabetologa, z której wynika, iż już w okresie hospitalizacji w Klinice (...) w K., tj. w okresie od 29 września 2006 r. do 10 października 2006 r. powstała u zmarłej B. N. (1) co najmniej częściowa niezdolność do pracy i miała ona charakter trwały do dnia zgonu. Ponadto Sąd stwierdził, że B. N. (1) w dacie powstania niezdolności do pracy (przyjmując zarówno pierwszy dzień wskazanego wyżej okresu, tj. 29 września 2006r. jak i ostatni – 10 października 2006r.) miała ukończone 25 lat, a zatem udowodniony przez nią okres składkowy i nieskładkowy w ilości wskazanej przez organ rentowy 4 lat, 10 miesięcy i 26 dni jest wystarczający dla spełnienia warunku określonego dyspozycją przepisu art. 58 ust.1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie zaznaczyć należy, iż skoro niezdolność do pracy B. N. (1) nie powstała w wieku powyżej 30 lat, nie jest wymagane badanie przesłanki z art. 58 ust. 2 wskazanej ustawy. W dacie powstania niezdolności do pracy B. N. (1) pozostawała w ubezpieczeniu w rozumieniu przepisu art. 57 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rezultacie wyrokiem z dnia 5 listopada 2014 r. tut. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał małoletnim N. i M. N. prawo do renty rodzinnej po zmarłej B. N. (1), począwszy od dnia 1 stycznia 2014 r. - do ukończenia przez każdą z małoletnich 16 lat życia.

Przy czym zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd wskazał, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust.2, według którego w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny. Śmierć B. N. (1) nastąpiła w dniu 1 czerwca 2011 r., a wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej, który został załatwiony zaskarżoną decyzją, złożony był w styczniu 2014 r. Dlatego też prawo do renty rodzinnej przyznano począwszy od dnia 1 stycznia

2014 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Żadna ze stron nie składała apelacji od tego orzeczenia. Wyrok uprawomocnił się z dniem 15 grudnia 2014 r.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- świadectwo pracy z dnia 21.02.2008r.,

2) Akta tut. Sądu sygn. akt III U 350/14:

- historia choroby z C. U. k. 16-18,

- opinia biegłej - diabetologa z dnia 28.05.2014 r. i 18.08.2014 r. (k. 39, 49)

- wyrok z dnia 5.11.2014 r. k. 74.

W związku z tym orzeczeniem J. N. w dniu 7 stycznia 2015 r. złożył skargę o wznowienie postępowania zakończonego m.in. prawomocnym wyrokiem tut. Sądu z dnia 22 lutego 2012 r. sygn. akt III U 1048/11 i zmianę pierwszej odmownej decyzji poprzez przyznanie prawa do renty rodzinnej dla małoletnich dzieci, poczynwszy od miesiąca zgonu ich matki.

W toku nin. postępowania Sąd ustalił, że B. N. (1) zd. A. zmarła 1 czerwca 2011 r. Była zamężna z J. N. i z tego małżeństwa mieli dwie córki: małoletnią N., urodzoną (...) i M., urodzoną (...) Obecnie dzieci są wychowywane przez ojca J. N..

Wykonując prawomocny wyrok tut. Sądu decyzją z dnia 9 stycznia 2015 r. zn. (...) organ rentowy przyznał małoletnim N. i M. N. prawo do renty rodzinnej. W styczniu 2015 r. po raz pierwszy ojciec dzieci otrzymał świadczenie rentowe z wyrównaniem od stycznia 2014 r.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- odpisy skrócone aktów urodzenia dzieci,

- odpis skrócony aktu zgonu B. N.,

- odpis skrócony aktu małżeństwa B. i J. N.,

- decyzja rentowa z dnia 9.01.2015 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd w całości ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz w oparciu o akta poprzednich spraw, które toczył się przed Sądem Okręgowym w Przemyślu sygn. akt III U 1048/11, III U 2064/12 i III U 350/14.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Na wstępie należy stwierdzić, że wydanie wyroku w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania, złożonej w dniu 7 stycznia 2015 r. okazało się dopuszczalne. Skarga o wznowienie postępowania jest nietypowym środkiem prawnym służącym wzruszeniu prawomocnego orzeczenia. Stąd dopuszczalność skargi o wznowienie postępowania zależy od spełnienia dwóch podstawowych warunków, tj. od oparcia tej skargi na jednej

z ustawowych podstaw (art. 401, art. 401¹ i art. 403 k.p.c.) oraz od zachowania ustawowego terminu do wniesienia skargi (art. 407 § 2 i art. 408 k.p.c.).

W rozstrzyganej sprawie skarżący dochował tych formalnych warunków – skargę oparł na ustawowej podstawie wskazanej w przepisie art. 403 § 2 k.p.c. i złożył ją w terminie trzech miesięcy, licząc od dnia kiedy dowiedział się o podstawie wznowienia (art. 407 § 1 k.p.c.).

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można bowiem żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy (art. 407 § 1 k.p.c.).

Sąd przyjął, że powołana podstawa wznowienia, choć sformułowana bardzo lakonicznie, okazała się zasadna i faktycznie zaistniała. Skarżący konsekwentnie domagał się prawidłowej oceny niezdolności do pracy zmarłej żony oraz daty powstania tej niezdolności. Już w toku postępowania w 2011 r. w sprawie sygn. akt III U 1048/11 domagał się skonfrontowania dokumentacji medycznej z leczenia B. N. (1) na klinice z pozostałymi kartami leczenia szpitalnego. Przy czym już w piśmie z dnia 19 grudnia 2011 r. sygnalizował, że z uwagi na to, że leczenie kliniczne B. N. (1) odbywała jako panna, to nie może on uzyskać tej dokumentacji. W rezultacie dopiero przebieg postępowania sądowego w sprawie sygn. akt III U 350/14 faktycznie potwierdził, że taka dokumentacja istniała i że miała ona istotny wpływ na ocenę daty powstania niezdolności do pracy B. N. (1). Dołączona z kliniki historia leczenia dała podstawy do zmodyfikowania opinii przez biegłą diabetolog i stwierdzenia, że co najmniej we wrześniu 2006 r. B. N. (1) była częściowo niezdolna do pracy.

Rozstrzygając nin. sprawę Sąd uznał więc, że dokumentacja z leczenia klinicznego B. N. (1) stanowi w istocie nowy środek dowodowy, które mógł mieć wpływ na wynik sprawy sygn. akt III U 1048/11, a z którego strona nie mogła skorzystać z przyczyn od siebie niezależnych.

W tym miejscu należy odwołać się do przepisu art. 232 k.p.c., z którego wynika, że strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może dopuścić dowód nie wskazany przez stronę. Wniosek dowodowy J. N. w przedmiocie dołączenia dokumentacji z kliniki zgłoszony w postępowaniu w sprawie sygn. akt III U 1048/11 został przez Sąd pominięty. Równocześnie nie było przeszkód do działania przez Sąd z urzędu w tym zakresie.

Z kolei oceniając dochowanie terminu do złożenia skargi Sąd miał na względzie fakt, że dopiero wynik postępowania w sprawie sygn. akt III U 350/14 pozwolił na stwierdzenie, że dowód z dokumentacji leczenia klinicznego mógł mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie także w poprzednim postępowaniu. Zatem od ogłoszenia wyroku tj. 5 listopada 2014 r. należy liczyć trzymiesięczny termin na wniesienie skargi. Ta została złożona w dniu 7 stycznia 2015 r.

Rozpoznając merytorycznie skargę Sąd uznał, że jest ona zasadna i w konsekwencji rzutuje na treść wydanego poprzednio wyroku z dnia 22 lutego 2012 r. sygn. akt III U 1048/11.

Stosownie do art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy (art. 65 ust. 2 cyt. ustawy).

Stosownie do przepisu art. 57 ust. 1 wskazanej ustawy renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Niezdolną do pracy, w rozumieniu przepisu art. 12 ust. 1 powołanej ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy (art. 12 ust. 2 cyt. ustawy).

Według art. 58 ust. 1 cyt. ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;

2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;

3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;

4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;

5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej (art. 58 ust. 2 cyt. ustawy).

Ponadto zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 i art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS do renty rodzinnej uprawnieni są m.in. dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

W rozpoznawanej sprawie – wobec braku posiadania przez B. N. (1) w chwili śmierci ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy - sporną była kwestia, czy spełniała ona warunki wymagane do uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy tj. czy była ona niezdolna do pracy, kiedy powstała niezdolność oraz czy legitymowała się wymaganym stażem ubezpieczeniowym.

Ustaleń w tym zakresie Sąd dokonał w całości uwzględniając prawomocne rozstrzygnięcie, zapadłe w sprawie sygn. akt III U 350/14 i przyjmując, że co najmniej częściowa niezdolność do pracy powstała u B. N. (1) w okresie jej hospitalizacji

w Klinice (...) w K., a więc od 29 września 2006 r. do 10 października 2006 r. Niezdolność ta miała charakter trwały do dnia zgonu tj. do 1 czerwca 2011 r. Ponadto B. N. (1) urodzona w dniu (...) w dacie postania tej niezdolności do pracy (przyjmując zarówno pierwszy dzień wskazanego okresu, tj. 29 września 2006r. jak i ostatni – 10 października 2006r.) miała ukończone 25 lat

i w tym okresie udowodniła okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 4 lat, 10 miesięcy

i 26 dni. Okres ten okazał się wystarczający dla spełnienia warunku określonego dyspozycją przepisu art. 58 ust.1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W tym stanie rzeczy Sąd przyjął, że B. N. (1) w dacie śmierci spełniała warunki konieczne do nabycia uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy, jej córki małoletnie N. i M. spełniają zaś przesłanki do nabycia renty rodzinnej, określone w art. 67 ust. 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Równocześnie zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2, według którego w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

Zgon B. N. (1) nastąpił w dniu 1 czerwca 2011r. i już w dniu 27 czerwca

2011 r. ojciec dzieci - J. N. złożył wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej. Zatem prawo do świadczenia, które zostało załatwione odmowną decyzją z dnia 24 sierpnia 2011 r., należne jest od dnia śmierci ubezpieczonej tj. od 1 czerwca 2011 r. Natomiast

z uwagi na wiek uprawnionych dzieci (8 i 7 lat) oraz rozstrzygnięcie zapadłe w sprawie sygn. akt III U 350/14 Sąd przyjął, że prawo do renty rodzinnej należne było przez okres do 31 grudnia 2013 r.

W tym zakresie można się odnieść do orzeczeń Sądu Najwyższego, który

w wyrokach z dnia 11 maja 2006 r. I UK 320/05 i 5 października 2006 r. I UK 117/06

(w innych stanach faktycznych) stwierdził, że generalna zasada, wyprowadzona z dosłownego brzmienia art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, że wypłatę świadczenia uruchamia dopiero wniosek o to świadczenie – bez możliwości wypłacenia świadczenia za okres wsteczny – powinna podlegać modyfikacji w sytuacjach uzasadniających tę modyfikację i przy zastosowaniu także innych reguł interpretacyjnych. Przy dokonywaniu wykładni tego przepisu należy mieć w szczególności na uwadze cel renty rodzinnej, który zmierza do zapewnienia środków utrzymania uprawnionym. Świadczenie to jest związane

z ryzykiem śmierci osoby, która łożyła na utrzymanie osób uprawnionych do renty rodzinnej. Pozbawienie prawa do tego świadczenia (jego wypłaty) na skutek obiektywnych okoliczności, na które uprawniony nie ma i nie może mieć wpływu – mimo wystąpienia tego ryzyka – sprzeciwia się założonemu przez ustawodawcę celowi przedmiotowej regulacji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uwzględnił skargę przedstawiciela ustawowego wnioskodawców w zakresie dotyczącym ustalenia prawa do renty rodzinnej za okres od dnia 1 czerwca 2011 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. i na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. w związku

z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz powołanych na wstępie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS orzekł jak w sentencji wyroku o zmianie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego.